

sammen om et bedre miljø

hias
årsrapport 2012

- Eid av Hamar, Løten, Ringsaker og Stange kommuner
- 1974** Stiftet med bakgrunn i Mjøsaksjon
 - 1977** Avløpsrensaneanlegg tatt i bruk
 - 1987** Vannverk og renovasjonsordning tillagt Hias
 - 1991** Driftsassistanse for renseanlegg i fylket etablert
Forsyning av Mjøsvann til Løten
 - 1998** Driftsassistanse for vannverk i fylket etablert
 - 2004** Hias miljøsertifiseres ISO 14001

Innhold

Tempoet øker	4
Selskapets strategi	6
Om Hias	7
Organisasjon og administrasjon	9
Selskapets overordnede mål	11
Fokusområder i 2012:	11
<i>Vann og avløp</i>	11
<i>Renovasjon</i>	12
<i>Plan og Rådgivning</i>	14
<i>Administrative fellestjenester</i>	14
Klipp fra Hias Avis:	
<i>Superlørdag</i>	16
<i>To fyrer på skolebesøk</i>	16
<i>Har du sett sjøormen?</i>	17
<i>Sultefôring og boblefest</i>	18
<i>Hias blant de beste på renovasjon</i>	19
Styrets beretning 2011	20
Resultatregnskap	22
Balanse	24
Kontantstrømanalyse	25
Noter	26
Revisors beretning	34

Produsert på resirkulert papir
Design: idé trykk as, Hamar
Prosjektledelse og redaksjonell bistand: Hias IKS
Foto: Hias IKS
Trykk: idé trykk as, Hamar
Innbinding: Fals & Stift

sammen om et bedre miljø

Tempoet øker!

Regionale politikere står på for å lokke nye innbyggere og bedrifter til distriktet. Firefelts E6 og tospors jernbane til Gardermoen og Oslo, sammen med flott natur og et godt utbygd tjenestetilbud, gjør Hamarregionen attraktiv og godt posisjonert for å ta sin del av den store veksten på Østlandet.

God infrastruktur for samferdsel er viktig, men ikke tilstrekkelig for å ta i mot veksten. Uten gode løsninger for vann, avløp og renovasjon fungerer samfunnet ikke. Derfor er det bra at forholdene ligger godt til rette for å styrke infrastrukturen også på disse områdene.

Vi har gode løsninger for avfallshåndtering med høy grad av kilde-sortering. Hias har et godkjent deponi med utvidelsesmuligheter på Heggvin, og vi har sikret oss egnede arealer for mottak og behandling av avfall nær

opp til E6 ved Trehørningen. Mjøsa er godt egnet som drikkevannskilde med uendelig kapasitet, og vi har et sentralt transportsystem og renseanlegg for avløp som ligger godt tilrette for videre utvikling. Hias er også et kompetansesenter med bred kunnskap og lang erfaring innen sine virksomhetsområder.

Selvsagt må vi også modernisere, fornye og bygge ut våre anlegg for å takle veksten. Men behovet for investeringer i grunnleggende infrastruktur er lavere her enn i Oslo, som må etablere en ny stor vannkilde. Eller på Romerike som må bygge nytt renseanlegg og transportsystem for avløp for å takle veksten.

Utfordringene ligger i å møte de nye behovene med sine krav til framdrift samtidig som vi må ruste opp og sikre forsvarlig drift av de anleggene vi har. Tilknytning av nye boligområder, omlegging av ledninger og styrking av kapasitet for å betjene prosjekter som IKEA i Nydal, ny E6 eller ny disponering av strandsonene i Hamar og Brumunddal legger også klare føringer for framdrift. Det kan vi velge å oppfatte som et problem eller en mulighet. Problem blir det dersom vi ikke utnytter muligheten for økt verdiskaping også på våre områder nå. Problem blir det også dersom vi ikke tenker langsiktig når vi etablerer ny infrastruktur. Det holder ikke å levere vann til IKEA alene. Vi må også planlegge for både økt næringsaktivitet og boligutbygging de neste tiårene når vi først legger nye ledninger til dette området. Og det gjør vi.

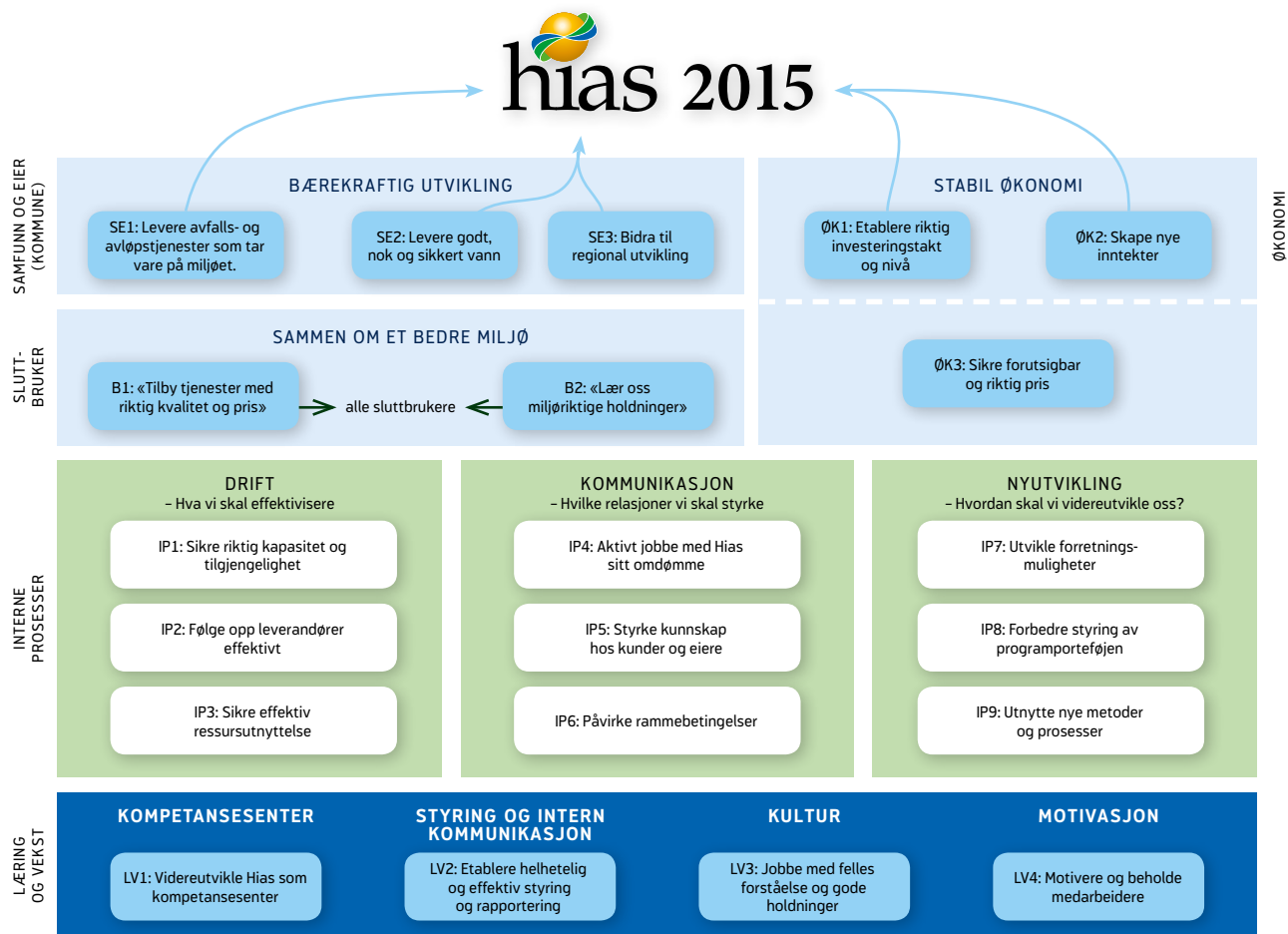
Hvordan vi skal sikre oss kapasitet og handlekraft til å ta vare på mulighetene i årene som kommer må derfor stå sentralt i samarbeidet mellom eierkommunene og Hias. Vi må også utfordre rådgivende ingeniører, entreprenører og leverandører av utstyr og tjenester til å styrke sin posisjon i regionen. Her blir det mye å gjøre for mange.

Det er ikke noe å somle med!

*Legging av sjøledning fra
Tjuvholmen til renseanlegget
i Ottestad.
Foto: Karine Bogsti*

Selskapets strategi

Selskapet styres etter prinsipper for balansert målstyring med fokus på fem perspektiver:

- Samfunn og eier
- Sluttbruker
- Interne prosesser: -drift, kommunikasjon og nytviking
- Økonomi
- Læring/vekst

Gjennom en grundig strategiprosess med ansatte og ledere har en kommet fram til et overordnet kart som på en enkel måte visualiserer selskapets strategi. Med utgangspunkt i overordnet strategikart har hver avdeling utarbeidet mål og måleparametre, og alle bidrar på den måten til at selskapet når den overordnede målsetting som er nedfelt i «Destinasjon Hias 2015».

HIAS HAR I 2015...

- Etablert felles hovedplaner (kommunedelplaner) med eierkommunene.
- Etablert tosidig vannforsyning til alle abonnenter
- Konkludert og realisert de mulighetene som utviklingen av avfallssektoren innebærer for å skape regional verdiskapning.
- Løsninger for vann og avløp som tilfredsstiller alle myndighetskrav.
- Gjennomført forsøk og valgt nye prosesser som ivaretar ressursene i avløpsvannet.
- Fastsatt en klar strategi for å betjene industrien i regionen med tjenester og kompetanse.
- Posisjonen som ledende på kompetanse og kunnskapsformidling innen VAR-sektoren, og er hovedleverandør for Driftsassistansen i Hedmark.
- Redusert eget behov for kjøp av energi med 30 % i forhold til 2010.
- Et fagmiljø som er anerkjent for lønnsom utvikling og innovasjon.
- Effektive prosesser og systemløsninger som grunnlag for styring og rapportering på alle nivå.
- Et omdømme internt og eksternt som miljøbevisst, pålitelig og handlekraftig.

Om Hias

Visjon

Selskapets visjon er «et skritt foran».

Verdigrunnlag

Selskapet legger vekt på å være:

- miljøbevisst
- pålitelig
- handlekraftig

Energiledelse

Hias IKS innførte i 2011 energiledelse og nedfelte på egne vegne svært ambisiøse mål. I følge energihandlingsplanen 2011 – 2020 skal Hias redusere kjøpet av elektrisk energi med:

- 15 % reduksjon innen utløpet av 2012
- 30 % reduksjon innen utløpet av 2015
- 50 % reduksjon innen utløpet av 2020

I henhold til handlingsplanen skal resultatene måles mot kjøpt strøm i 2010. Resultatet for 2012 viser at strømførbruket ble redusert med 12 %, og det fordelte seg slik:

- Vann: 4 % økning
- Avløp: 17 % reduksjon
- Renovasjon: 7 % økning

Hias IKS nådde ikke overordnede målet om 15 % reduksjon i 2012 til tross for svært gode resultatet på avløpssiden. På vannsiden skyldes økning større vannproduksjon og distribusjon. På renovasjon har økningen sammenheng med at det ikke er produsert strøm av deponigass med egen gassmotor. Evaluering av mål og måloppnåelse vil bli gjennomført i 2013.

Nøkkeltall Hias IKS

	2012	2011
Omsetning	196,2 mill. kr	187,2 mill. kr
Resultat før skatt	17,6 mill. kr	16 mill. kr
Resultat etter skatt	16,5 mill. kr	16 mill. kr
Investeringer	60,2 mill. kr	58,5 mill. kr
Egenkapitalprosent	48,3	45,6 %
Likviditetsgrad	2,36	3,5
Antall fast ansatte 31.12.	83	72

Nøkkeltall selvkostområder 2012

	Vann	Avløp	Renovasjon husholdning
Omsetning	28,3 mill. kr	51,9 mill. kr	99,9 mill. kr
Resultat	5,9 mill. kr	4,3 mill. kr	3,3 mill. kr
Selvkostgrad dette året	119 %	101,7 %	102,3 %
Selvkostgrad akkumulert fra 2003/2011*)	133,4 %	96,8 %	108 %
Akkumulert over-/underdekning	7,1 mill. kr	-1,7 mill. kr	7,4 mill. kr

*)Selvkostgrad akkumulert er beregnet fra 2003 for vann og avløp, mens det for renovasjon er beregnet fra 2011.

Næringsvirksomhet

HIAS NÆRING AS

I 2012 har selskapet vedtatt en forretningsplan for Gålåsholmen. Gålåsholmen er et område Hias Næring AS leier i nærheten av avfallsforbrenningsanlegget på Trehørningen, som vil bli benyttet både til husholdnings- og forretningsaktiviteter. Implementering av forretningsplanen starter i 2013.

Omsetning Hias Næring AS	0 kr
Årsoverskudd etter skatt	0,5 mill. kr

HIAS NÆRING AS - ANDRE EIERANDELER

- Østlandet Gjenvinning AS, eierandel på 35 %.
Selskapet som ble etablert i 2003 håndterer næringsavfall og er en del av Retura-kjeden.
- Fredvang Eiendom AS, eierandel på 33,3 %.
Selskapet eier og driver Vangsvegen 143 hvor Hias IKS er leietaker.
- Rekom AS, eierandel på 3,66%.
Selskapet driver med megling og salg av avfall.

HIAS MILJØPARTNER AS

Hias Miljøpartner AS er et heleid datterselskap av Hias Næring AS. Gjennom dette selskapet kanaliseres virksomhet utført av Hias IKS utover selvkostområdene. I 2012 har virksomheten bestått av salg av rådgivningstjenester. Omsetningen har vært relativ lav som følge av at selskapet ikke har hatt kapasitet til å påta seg ytterligere oppdrag.

Omsetning Hias Miljøpartner AS	0,1 mill. kr
Årsoverskudd etter skatt	-0,16 mill. kr

HIAS DRIFT AS

Hias Drift AS er et heleid datterselskap av Hias Næring AS. Aktiviteten i selskapet har i 2012 bestått av utleievirksomhet til Hias IKS.

Omsetning Hias Drift AS	0,6 mill. kr
Årsoverskudd etter skatt	0,2 mill. kr

Annen virksomhet

MJØSANLEGGET AS

Mjøsanlegget ble etablert i 2001, og er et samarbeid mellom avfallselskapene GLT-Avfall IKS, GLØR IKS og Hias IKS. Anlegget tar hånd om våtorganisk avfall fra ca 75 000 husholdningen i de 13 kommunene som eier avfallselskapene. Av matavfallet lages strøm, jordprodukter og våtgjødsel. I 2012 har selskapet arbeidet med planer om evt. oppgradering og utvidelse av anlegget. Nødvendige beslutninger skal være tatt 1. halvår 2013. Hias sin eierandel i Mjøsanlegget er på 44,6 %.

Organisasjon og administrasjon

NYTT STYRE

Navn
Harry Konterud, <i>leder</i>
Arne Olav Loeng, <i>nestleder</i>
Sven Egil Holmsen
Kjersti Hoff
Mona Skaaden-Bjerke
Roy Rindal
Kari Skramstad

NYTT REPRESENTANTSKAP

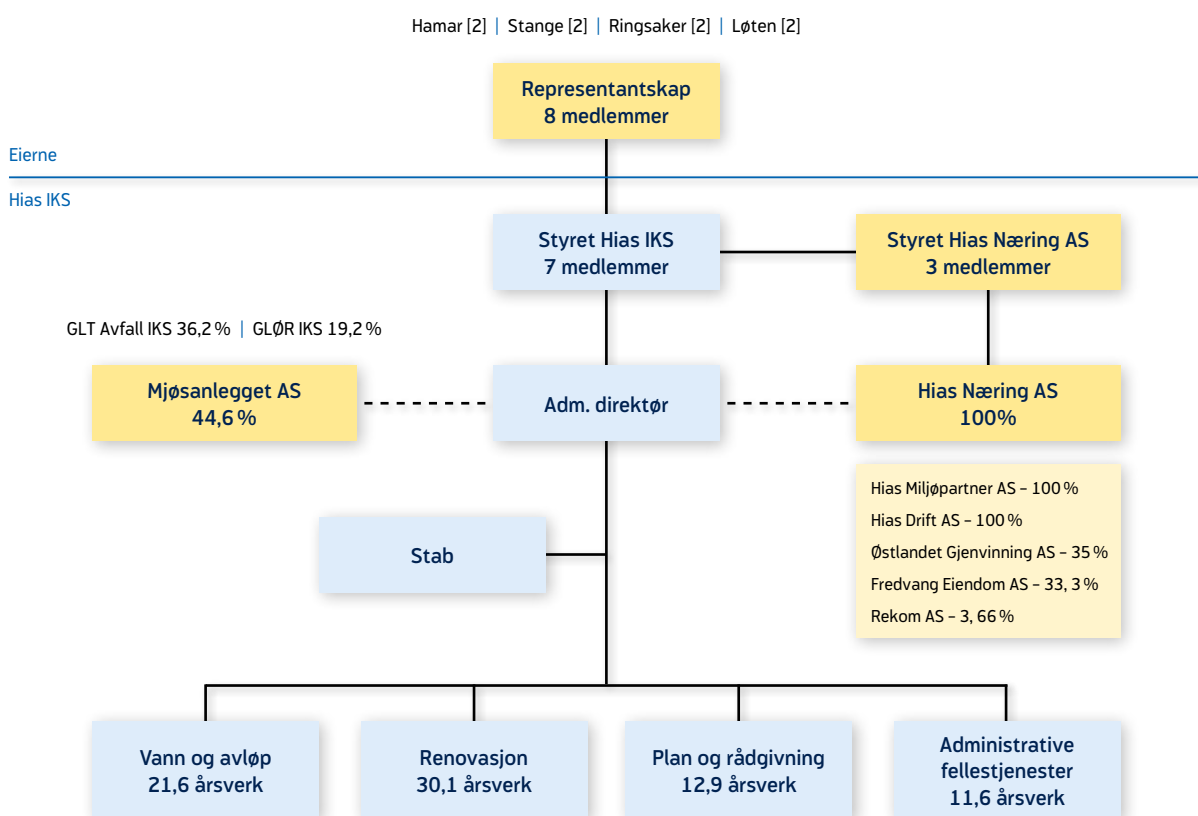
Kommune	Andel i selskapet	Navn
Hamar	51	Gry Veronica Engli
		Jan Michael Orelid
Løten	8	Harald Romstad
		Else Bjørke
Ringsaker	17	Anita Ihle Steen
		Odd-Hermann Roel Børke, <i>ordfører</i>
Stange	24	Eva Søgnebotten, <i>varaordfører</i>
		Jan Olav Nybruket

LEDELSEN

Navn
Morten Finborud, <i>adm. direktør</i>
Nina Stokke Tronsrud, <i>administrasjonssjef</i>
Lise M. Brodal, <i>kommunikasjonssjef</i>
Elisabeth Kirkeby, <i>kvalitetssikringsjef</i>
Grethe Olsbye, <i>renovasjonssjef</i>
Mai Riise, <i>vann- og avløpsjef</i>
Terje Wikstrøm, <i>plansjef</i>

HIAS NÆRING AS

Navn
Morten Finborud, <i>leder</i>
Hanne Sverdrup Dahl,
Kristen Bartnes

Selskapets overordnede mål

- *Levere avfall- og avløpstjenester som tar vare på miljøet*
- *Levere godt, nok og sikkert vann*
- *Bidra til regional utvikling*
- *Tilby tjenester med riktig kvalitet og pris*
- *Lære innbyggerne miljøriktige holdninger*
- *Etablere riktig investeringstakt og nivå*
- *Skape nye inntekter*
- *Sikre forutsigbar og riktig pris*

Fokusområder i 2012 har vært:

Vann og avløp

- Planlegging av nytt vannbehandlingsanlegg på Nordsveodden til erstatning for anlegget på Hamar. Det nye anlegget skal ha bedre renseprosesser og nytt inntak av råvann.
- Å få satt i drift ny hovedvannledning mellom Hamar og Stange. Uttesting av ensidig vannforsyning fra Hamar vannbehandling til både Hamar og Stange viser at det under normale driftsbetingelser (uten store lekkasjer) fungerer som planlagt. Beredskapen på området er dermed styrket.
- Å gjennomføre to beredskapsøvelser sammen med eierkommunene.
- Å få bygd ferdig ny avløpsledning fra Tjuvholmen til avløpsrensaneanlegget i Ottestad. Ledningen settes i drift i 2013.
- Å starte utarbeiding av ny hovedplan for transport-systemet på avløp, som skal sikre at det er riktig sikkerhetsnivå mot overløp.
- Aktiv deltakelse i arbeidet med felles kommunedelplan for VA, blant annet for å kartlegge fremtidige behov for vann og avløpstjenester slik at Hias ikke blir ett hinder for regional utvikling.
- Å styrke bemanningen for å følge opp prosjektportefølgen og sikre at vi følger opp hovedplanene på en god måte.
- Å følge opp hovedplanene for vann, avløpsnett og oppgradering av rensaneanlegget.
- Å få etablert et nytt undervisningsopplegg for skoleelever som kommer på besøk. Det nye opplegget har fått god respons.

FOKUSOMRÅDER I 2012 HAR VÆRT:

Renovasjon

- Å gjennomføre en plan- og designkonkurranse for bedre utnyttelse av tilgjengelig deponigass. Prosjektet videreføres i 2013 med et forprosjekt der målet er å utnytte deponigass til drivstoff for kjøretøyer.
- Å tilrettelegge for bedre overvåking og kontroll på miljøpåvirkning fra Heggvin ved å styrke bemanning, bedre prøvetaking og utbedre sigevannsanlegg. Nytt anlegg for rensing planlegges bygget i 2013.
- Å få vedtatt en ombruksstrategi for selskapet som skal implementeres i 2013.
- Sammenslåingsprosjektet mellom GLØR IKS, GLT-Avfall IKS, SØIR IKS og Hias IKS. Selv om det ikke har gitt resultater vil samarbeidet fortsette. I 2012 var det spesielt arbeid med utvikling av Mjøsanlegget AS som ble vektlagt. Selskapene samarbeider om anbud, og GLØR IKS har blitt med i prosjektet som ser på opp- og innsamlingsløsninger. Selskapene arbeider fortsatt ut fra en målsetting om å samle tilstrekkelige mengder avfall til at behandlingsanlegg i regionen kan være bærekraftige, og med en effektiv tur-/retur logistikk der restavfall går til Hamar (til forbrenning), våtorganisk avfall går til Lillehammer og returtrøe går til Gjøvik.
- Å delta i Avfall Norges Benchmarking med andre selskaper/kommuner på husholdningsrenovasjon. Resultatene viser at Hias driver godt, både målt i ef-

ektivitet og gebyrnivå. På tjenestestandard og kundetilfredshet ligger Hias bedre enn middel. Et tiltak for å øke tilgjengeligheten har vært å åpne gjenvinningsstasjonen på Stavsberg hver lørdag.

- Å igangsette ulike prosjekter. Her kan nevnes FoU-prosjekt knyttet til alunskiferdeponi, tilrettelegge for mottak av forurensede masser og utvikling av forretningsplan for leide arealer på Gållåsholmen.
- Å vurdere muligheter og løsninger med hensyn på tilgjengelighet og alternativer til opp-/innsamling og behandling av avfall fra husholdningene. Med årene er det skjedd endringer både i krav som stilles og løsninger som finnes på markedet. Prosjektet skal være ferdig i 2013, mens implementeringen først vil skje i 2014. I 2013 vil organisering av husholdnings- og næringsaktiviteter bli gjennomgått.
- Å delta i Avfalls Norges nasjonale kommunikasjonskampanje med fokus på holdninger til gjenvinning. Kampanjen ble gjennomført med Superlørdag på alle gjenvinningsstasjoner. Det ble det servert kaffe og vafler og Quiz-deltakere kunne vinne en sykkel.
- Å etablere gode holdninger hos barn og unge i forhold til avfall og avfallshåndtering. Sammen med Naturskolen ble det gjennomført en kampanje på farlig avfall (lyspærer) for 4. klassene i eierkommunene.

FOKUSOMRÅDER I 2012 HAR VÆRT:

Plan og rådgivning

- Prosjektledelse av flere store oppgraderinger på avløpsanleggene. Det største var ny ledning fra Tjuvholmen til Avløpsrensaneanlegget.
- Prosjektledelse av overføringsledningen for vann mellom Hamar-Stange. Ledningen ble tatt i bruk i 2012.
- Revidering av hovedplan vann med plassering og krav til nytt vannbehandlingsanlegg, samt framlegging for styret som har fattet vedtak.
- Prosjektledelse av pilotforsøk innen biologisk rensing av avløp. Siktemålet er bl.a. utnyttelse av fosfor fra avløpsvannet som et gjødselprodukt.
- Ledelse av utviklingsprosjekt med sikte på bedre utnyttelse av biogass i Hias.
- Sekretariatsfunksjon i forbindelse med felles avfallsplan for eierkommunene som ble lagt ut til høring i desember 2012, og i arbeidet med felles kommunedelplan for vann og avløp som startet opp i 2012.
- Inngåelse av ny kontrakt om fortsatt utøvelse av Driftsassistansen i Hedmark for inntil 4 år framover.
- Å styrke bemanningen med å ansette 2 nye byggeledere.
- Å få ansatt prosjektkontroller for å få bedre styring av prosjekt- og programporteføljen i interne prosjekter.
- Å bidra til selskapets kontinuerlige rekrutteringsarbeid, både gjennom Trainee Innlandet, Norsk Vann og ved å delta på rekrutteringsdager ved ulike studiesteder.

Administrative felletjenester

- Å tilpasse bemanning til behovet.
- Å styrke fagkompetansen på økonomi og strategi.
- Å etablere ny innkjøpsstrategi, styrke innkjøpsområdet faglig.
- Å gjennomføre arbeidsmiljøundersøkelse som viste gode resultater.
- Å gjennomføre rekruttering.
- Å implementere virksomhetsstrategi.

Mange besøkende lot seg friste da Hias-ansatte serverte kaffe og vaffel på «Superlørdag» på gjenvinningsstasjonene våren 2012. Foto: Karine Bogsti

Takker de ansatte ...

Styret og representantskapet i Hias takker de ansatte for flott innsats i året som har gått!

Superlørdag

Lørdag 21. april ønsket vi å sette litt ekstra pris på flinke kildesortere. Det ble derfor servert kaffe og vafler på alle gjenvinningsstasjoner, og arrangert quiz med spørsmål om hva avfall blir til.

Blant dem som deltok i quizen, var familien Holmen-Storslett fra Hamar. Ut av bunken på 515 svar, trakk vi ut nettopp deres svarskjema med familiens yngste medlems navn påført.

– Så moro, sier mammaen og pappaen til den 2,5 år gamle sykkelvinneren, Nora Holmen-Storslett. Nora hadde fått god hjelp av foreldrene til å svare riktig på quizen, som at grasklipper, vaskemaskin, plastemballasje og hermetikkbokser kan bli ny sykkel. Det mangler ennå noen år før vinneren rekker ned på pedalene.

– Men jeg tipper det blir barnesete på sykkelen snart, sier mamma Stine. Vi har også trukket en liten trøstepremie på hver gjenvinningsstasjon. Vinnerne ble Per Spangen (Heggvin), Anders Pettersen (Stange), Arne Heggelund (Moelv), Knut Erik Jevne (Brumunddal) og Amund Mortensen (Stavsberg). Gratulerer til alle! Se svarene på quizen og video av trekningen på www.hias.no

Her er vinneren med sykkelen; to år gamle Nora Holmen-Storslett, sammen med mamma Stine og pappa Lars. Foto: Karine Bogsti

Foto: Karine Bogsti

To fyrer på skolebesøk

I vår fikk fire skoler på Hedmarken besøk av to artige karer og en litt spesiell fugl. Fuglen «Gjenni» spiser nemlig søppel, og legger så egg hvor søppelet er blitt til nye ting.

Elevene fikk også prøve seg i en sorteringskonkurranse, og de viste at dette kunne de!

Musikkteateret «Rundt og rundt» var premie til Storhamar, Skarpsno, Ådalsbruk og Aarstad skole. Fjerdetrinnet på skolene hadde deltatt i en konkurranse om å tegne den beste plakaten som lærer oss at lyspærer ikke skal i restavfallet, fordi det er miljøgifter i dem. Storhamar ble kåret som hovedvinner. De tre andre skolene vant i sin kommune. Kanskje har du sett plakaten på butikken? Både Hias og Hamar Naturskole stod bak konkurransen.

Har du sett sjøormen?

I vår lå den og duppet i vannflata utenfor Åkersvika – lang, leddet og beksvart. Nå ligger den på Mjøsas bunn og bare venter på å fylle opp magen med næring.

Ormen er over to kilometer lang, og skinnen over fem centimeter tykt. Den strekker seg langs bunnen fra Tjuvholmen i Hamar og inn til Sandvika i Stange. Men mens sjøormen som beskrives i Hamarkrøniken var gresselig stor, stygg og slem, er denne av den svært snille sorten.

Den er laget i sterk plast. Det som ser ut som ledd, er i virkeligheten betong-lodd som skal sørge for at den holder seg på bunnen. Den skal også graves ned nærmest land.

Den neddykka ormen lever en liten periode nå på vann. Fra høsten av skal magen, som er hele 60 centimeter i diameter, fylles opp med noe annet.

Næringa er det som skylles ned i vasker og doer i Hamar, avløpsvann fra næringsliv på Rudshøgda og regnskurer og smeltevann som andre rør ikke tar unna.

Denne sjøormen er nemlig en helt ny ledning, som i tillegg til den som røk i 2009, skal øke sikkerheten for overføring av avløpsvann til renseanlegget. En del av den ble senket i begynnelsen av juni. Resten vil senkes senere i sommer.

Det ligger flere slike avløpsledninger på Mjøsas bunn. Den nye som legges utenfor Åkersvika, kommer til å lede rundt halvparten av alt kloakkvann som renses på Hias sitt renseanlegg i Sandvika. Det vil si rundt fire millioner kubikkmeter avløpsvann årlig.

Når kloakken renses, tas den faste delen, slammet, ut. Det steriliseres og omgjøres slik at det kan brukes som gjødsel og jordforbedrer i landbruket. Det rensede vannet sendes ut i Mjøsa igjen. Slik sørger en for at Mjøsa ikke forurenses av materialer og næringsstoffer som fosfor som gir algevekst. Det var et stort problem fra 1950-årene og fram til 1970-årene.

Foto: Karine Bogsti

Vi prøver dietten: sulteføring og boblefest

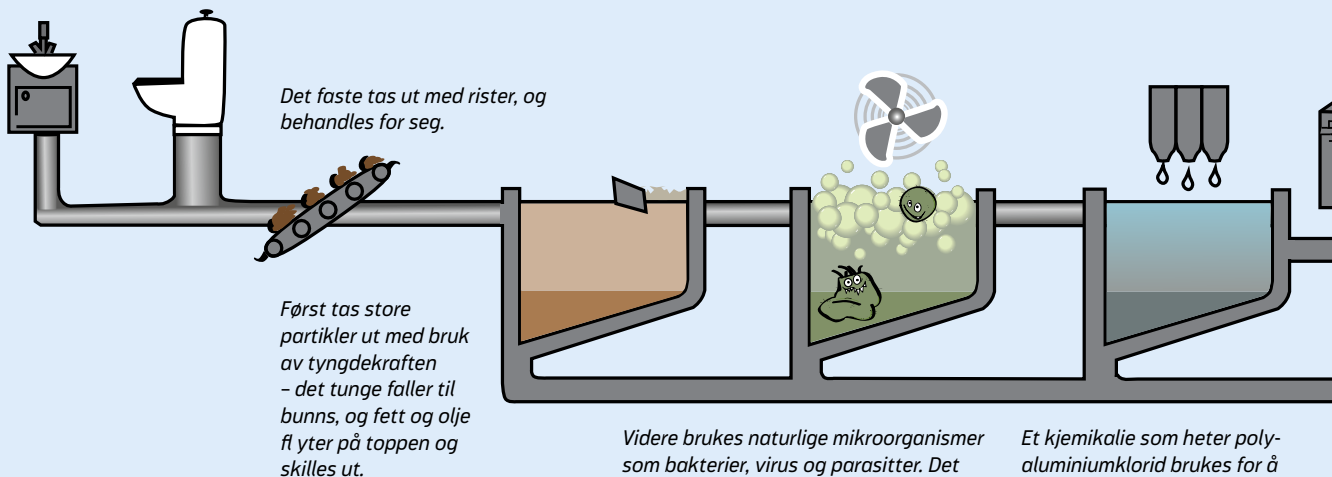
Foto: Karine Bogsti

*Glem lavkarbo og Grete Roede.
På renseanlegget går det i dietten;
«ingen-luft og boblefest» om dagen.
Det blir noen feite av, og feite husdyr,
det er gull verdt.*

Det er mye næring i vannet som spyles ned i vasker, doer og sluk. På 60-tallet levde alger i Mjøsa godt på dette. Det ga grønt vann med vond lukt og smak, og truet dyrelivet i vannet. Nå tas næringa ut av avløpsvannet før det sendes ut i Mjøsa igjen.

På renseanlegget i Stange er det egne husdyr som gjør en viktig del av denne jobben. De er bitte små, og lever

Slik renses avløpet på renseanlegget

naturlig i vannet. Der spiser de blant annet næringsstoffet fosfor som er veldig viktig å få ut av vannet. De tar ut godt over halvparten av fosforet fra avløpsvannet. I disse dager får noen av husdyra spesialbehandling i et eget testanlegg.

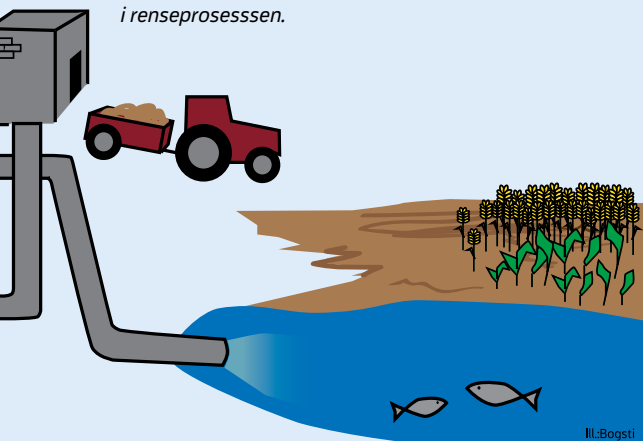
- Vi prøver nå ut en familie bakterier som oppfører seg slik at når de får lite luft, så slipper de fosforet. Når de så får mye luft igjen, så tar de opp mye mer fosfor, forteller doktoringeniør Torgeir Saltnes i Hias (bildet).

Når bakteriene tas ut av vannet, følger dermed mer fosfor med. Det gjør at en kan bruke mindre kjemikalier i neste omgang for å få ut fosforet. Det er bra for landbruksjorda hvor den faste delen fra rensinga spres. Når fosforet bindes til kjemikaliet, er det vanskelig for plantene å få tak i det i jorda.

- Når vi får skilt ut mer av fosforet uten kjemikalier, blir det mer som er lett tilgjengelig for plantene. Da kan det brukes mer presist der det trengs i gjødslinga, og blir mer verdt, sier Saltnes.

Alt som er levende må ha fosfor. Matprodusentene gir det til plantene ved å gjødsle med husdyrmøkk og kunstig framstilt gjødsel, kunstgjødsel. Jo flere mennesker vi blir på jorda, jo mer rift blir det om fosforen. Det merkes på kunstgjødselprisen. Det gjelder derfor å utnytte mest mulig av fosforen vi mennesker også gir fra oss gjennom avløpet. Da er det kjekt at det finnes bio-P bakterier som kan gjøre en effektiv jobb for oss.

Den faste delen fra de tre utskillingsprosessene, varmes opp til 160 grader slik at skadelige organismer drepes. De andre organismene lager gass når de omdanner det organiske materiale til biomasse. Gassen brukes til energi i renseprosessen.

Det rensede vannet sendes ut i Mjøsa. Biomassen brukes som gjødsel og til å forbedre jorda på landbruks- og grøntareal.

Hias blant de beste på renovasjon

Hias kommer veldig bra ut i en ny undersøkelse hvor 22 virksomheter og renovasjonstjenestene for 2,3 millioner innbyggere i Norge er sammenlignet.

Vi var bedre enn gjennomsnittet på alle områder vi ble vurdert på. Og vi var den nest beste når det gjelder å ha effektiv drift.

Vi er også langt bedre enn gjennomsnittet når det gjelder å ha et effektivt renovasjonssystem. Begge deler slår positivt ut på gebyrnivået. Det ligger nemlig lavere enn snittet for alle som deltok i undersøkelsen.

Løsningen Hias har med hvor ofte vi henter avfall, hva og hvordan, skåret vi også godt over middels på.

De områdene der vi ligger på gjennomsnittet er kundetilfredshet, miljøstandard og arbeidsmiljø.

For to år siden var vi med på samme undersøkelse for første gang. Vi har blitt bedre siden den gang. Vi skal nå i gang med å se på hele innsamlingsløsningen vår. Da blir resultatene fra denne undersøkelsen viktig å ta med seg.

Renovasjon er basert på sjølkost. Det vil si at kommunene og Hias ikke har lov til å tjene på renovasjonstjenesten. I snitt bruker norske hus-holdninger 0,4 prosent av sitt totale budsjettet på renovasjon, ifølge forbrukerundersøkelsen til Statistisk sentralbyrå.

Styrets beretning 2012

HIAS' VIRKSOMHET

Hias IKS er et interkommunalt vann, avløp og renovasjons-selskap som er dannet og eid av kommunene Hamar, Løten, Stange og Ringsaker. Selskapet er organisert som IKS (interkommunalt selskap) etter lov om interkommunale selskaper. Selskapet har kontoradresse i Hamar, men driver forskjellige anlegg og tekniske installasjoner i alle eierkommunene.

Selskapets formål er å anlegge, eie og drive kommunaltekniske fellesanlegg for vann, avløp og renovasjon i de deltagende kommunene. I tillegg kan Hias IKS påta seg andre oppgaver og gå inn med eierandel i andre foretak når dette fremmer selskapets interesse.

Gjennom det heleide datterselskapet Hias Næring AS har Hias IKS organisert det vesentligste av skattepliktig og risikoutsatt virksomhet. Hias Drift AS og Hias Miljøpartner AS er heleide datterselskaper av Hias Næring AS. Hias Drift AS leier ut bygg og maskiner til Hias IKS. Hias Miljøpartner AS er i hovedsak et faktureringselskap for skattepliktig virksomhet utført av personale i Hias IKS. Gjennom Driftsassistansen i Hedmark (DiH) er Hias IKS støttefunksjon på vann- og avløpssektoren for de andre kommunene i Hedmark. Hias Miljøpartner AS vant i 2012 en konkurranse om tjenester til DiH for de neste 3 årene.

RESULTAT, UTVIKLING OG RISIKO

Hias IKS har i hovedsak inntekter fra salg av vann, rensing av kloakk, drift av gjenvinningsstasjoner og deponi, samt fra innsamling av husholdningsavfall i Hamar, Løten, Ringsaker og Stange. Denne virksomheten er basert på langsiktige avtaler med eierkommunene, og er ikke tidsbegrenset.

Inntektene er regulert gjennom særlovgivning og forskrifter («Lov om vann og kloakkavgifter» og «Lov om forurenning») og skal være til selvkost etter «Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester» (KRD 2003). Utvikling i selvkostgraden har vært slik:

Selvkostområde		2008	2009	2010	2011	2012
Vann	Selvkostgrad pr. år	98,7%	109,7%	96,1%	104,4%	119,0%
	Selvkostgrad akkumulert fra 2003	102,0%	111,9%	106,6%	111,1%	133,4%
Avløp	Selvkostgrad pr. år	107,7%	94,9%	102,9%	107,4%	101,7%
	Selvkostgrad akkumulert fra 2003	90,6%	85,5%	88,3%	95,1%	96,8%
Renovasjon	Selvkostgrad pr. år	97,9%	90,9%	96,3%	104,9%	102,3%
	Selvkostgrad akkumulert fra 2003/2011 ¹⁾	96,2%	87,5%	85,4%	104,9%	108,0%

¹⁾ Akkumulert selvkost ble beregnet fra 2003 frem til 2010. Fra 2011 startet ny akkumulert beregning.

Hias IKS har i 2012 hatt en omsetning på 196,2 mill. kr, og et regnskapsmessig overskudd før skatt på 17,6 mill. kr. Økt næringsaktivitet, som følge av endrede rammebetingelser på avfallsområdet, har ført til at selskapet er blitt delvis skattepliktig i 2012. Årsoverskudd etter skatt er 16,5 mill. kr. I 2011 var inntekten 187,2 mill. kr og det regnskapsmessige overskuddet 16 mill. kr. Overskuddet overføres i sin helhet til egenkapitalen. Egenkapitalen utgjør 48,7% av de totale eiendelene. Likviditeten er god.

Konsernet har hatt en omsetning på 195,7 mill. kr, og et regnskapsmessig overskudd etter skatt på 18,2 mill. kr. Tilsvarende tall i 2011 var 187,1 mill. kr og 19,1 mill. kr. Egenkapitalprosenten i konsernet er på 50,4%. Likviditeten er god.

Siden prisene til eierkommunene er basert på selvkost, vil risikoen knyttet til fremtidige resultater i Hias IKS være liten. Selvkostgraden er rentesensitiv, hvilket innebærer at større svingninger i rentemarkedet får konsekvenser for prisen Hias kan levere tjenester til, uavhengig av lånebelastning.

Eventuelle usikkerheter for øvrig er først og fremst knyttet opp mot endringer i eksterne rammebetingelser. Konsekvensen av slike endringer vil imidlertid hovedsakelig være endrede priser til kunder, ikke endringer i selskapets resultat og balanse.

Gjennom IKS-loven er eierkommunene solidarisk ansvarlig for selskapets forpliktelser. Eierkommunene utgjør også det vesentligste av kundegrnlaget for selskapet. Eierkommunenes andel av omsetning og kundefordringer pr. 31.12.12 utgjorde henholdsvis 84% og 86%. Kredittrisikoen ansees derfor å være svært lav. Selskapet er til en viss grad eksponert mot endringer i rentenivået, da selskapets gjeld har flytende rente. Selskapet har utarbeidet en finansstrategi som setter rammer for forvaltning av kapital.

FORTSATT DRIFT

Årsregnskapet for 2012 er avlagt under forutsetning av fortsatt drift. Det bekreftes herved at forutsetningen for fortsatt drift er tilstede.

ARBEIDSMILJØ

Selskapet er opptatt av å legge til rette for et godt arbeidsmiljø og gjennomfører arbeidsmiljøundersøkelser regelmessig. Resultatene fra gjennomført undersøkelse på slutten av 2012 var meget gode og viste høy grad av motivasjon og medarbeidertilfredshet. Rekrutteringen til bransjen er lav og et godt arbeidsmiljø er en viktig konkurransefaktor for Hias. Selskapet arbeider aktivt med rekruttering, gir støtte til videreutdanning, deltar i traineeordning og bidrar med lærekrefter på Norsk Vann sine kurs.

I 2012 har det vært 8 ulykker med personskader, men ingen av skadene var alvorlige. Det har ikke vært rapportert om nestenulykker. Det totale sykefraværet i 2012 var

5,2 % hvorav 2,8% var langtidsfravær, mot henholdsvis 4,1% og 2,2 % i 2011.

Sammen med eierkommunene startet Hias IKS i 2012 arbeidet med å etablere en felles kommunedelplan for vann og avløp som skal sikre helhetlig planlegging og prioritering av Hias anlegg og de deler av eierkommunenes anlegg som knytter abonnenter til Hias.

LIKESTILLING OG MANGFOLD

Selskapet har ved utgangen av 2012 83 ansatte. Av disse er 29 kvinner og 54 menn. I tillegg har selskapet 3 lærlinger knyttet mot Vann og Avløp, samt 1 trainee gjennom Trainee Innlandet. Alle lærlingene er menn, mens traineen er kvinne.

Det er ikke satt i gang spesielle tiltak for å fremme likestilling i 2012. Ved ansettelser til avdelinger hvor ett kjønn er underrepresentert, vil vi foretrekke dette kjønn dersom kvalifikasjonene for øvrig er like.

YTRE MILJØ

Hias IKS er en miljøbedrift, og har ansvar for å ivareta det ytre miljø på vann, avløp og renovasjonssiden. Selskapet er således en betydelig bidragsyter for opprettholdelse av et godt ytre miljø. Virksomheten er underlagt lovverk og konsesjonsvilkår som selskapet opererer innenfor. Selskapet er sertifisert etter ISO 14001, og arbeider således kontinuerlig med forbedringer i et miljøperspektiv. Det utarbeides hvert år egen miljørapport. Det ble i 2011 vedtatt en egen energipolitikk med konkrete mål for

reduksjon av behovet for kjøp av strøm. I 2012 oppnådde vi en reduksjon på 12% i forhold til 2010.

I mars 2012 hadde selskapet et utslipp på ca 30000 m³ avløpsvann fra inntaket til renseanlegget i Ottestad. Utslipet pågikk over 4 døgn. Styret har behandlet og fulgt opp handlingsplaner for å styrke beredskapen mot slike overløp. Undersøkelser fra Niva viser at utslippet fikk liten betydning for ytre miljø, men utslippet har medført at vi i februar 2013 mottok et forelegg på 750.000 kr for brudd på forurensingsloven og internkontrollforskriften. Selskapet har ved regnskapsavslutningstidspunktet ikke tatt stilling til forelegget, men beløpet er avsatt i regnskapet for 2012.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET OG RESULTATDISPONERING

Etter styrets oppfatning gir fremlagt resultatregnskap og balanse med noter et riktig bilde av virksomhetens resultat for 2012, og økonomiske stilling ved årsskiftet. Det er ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets slutt som er av betydning for bedømmelsen av regnskapet.

FORSKNING OG UTVIKLING

Hias IKS har i 2012 fortsatt arbeidet med å prøve ut framtidige alternativer med utvidet biologisk rensing av avløp. Det er i 2012 gjennomført en plan- og designkonkurranse og startet forprosjekt for å finne metoder som sikrer god utnyttelse av selskapets biogassressurser både ved renseanlegget i Ottestad og for avfallsdeponiet på Heggvin.

Hamar, den 20.3.2013
Styret for Hias IKS

Arne Olav Loeng

Mona Skaaden-Bjerke

Kjersti Hoff

Sven Egil Holmsen

Kari Skramstad

Roy Rindal

Harry Konterud
Styreleder

Morten Finborud
Administrerende direktør

Resultatregnskap Hias IKS

Beløp i hele tusen kroner

Morselskap			Note	Konsern	
2011	2012	Budsjett 2012		2012	2011
186 323	195 706	190 312			
902	472	585			
187 226	196 178	190 897		195 676	187 131
52 011	57 555	54 788			
18 364	20 885	23 324			
98 062	97 655	99 208			
168 436	176 095	177 320		176 726	168 729
18 789	20 083	13 577		18 951	18 403
2 263	2 877	2 706			
5 055	5 328	9 788			
-2 792	-2 451	-7 082		233	663
15 997	17 632	6 495		19 184	19 065
-	1 163	-			
15 997	16 470	6 495		18 226	19 058
15 997	16 470	6 495			
15 997	16 470	6 495		18 226	19 058

Balanse Hias IKS

Beløp i hele tusen kroner

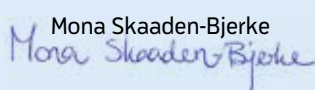
Morselskap		Note	Konsern	
2011	2012		2012	2011
EGENKAPITAL OG GJELD				
Egenkapital				
20 000	20 000	11,12	20 000	20 000
187 214	203 683	12	223 371	205 144
207 214	223 683		243 371	225 144
Gjeld				
Avsetning for forpliktelser				
1 431	1 965	13	1 987	1 453
35 017	33 648	16	33 648	35 017
36 447	35 613		35 634	36 470
Annen langsiktig gjeld				
178 803	167 782	9	168 019	179 142
178 803	167 782		168 019	179 142
Kortsiktig gjeld				
15 541	18 862	8	19 028	15 558
-	1 173	5	1 173	21
5 130	4 755		4 764	5 134
11 581	11 246		11 247	11 582
32 252	36 036		36 211	32 295
247 502	239 431		239 865	247 906
454 715	463 115		483 236	473 051

Hamar, den 20.3.2013
Styret for Hias IKS

Arne Olav Loeng

Kari Skramstad

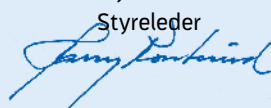
Mona Skaaden-Bjerke

Roy Rindal

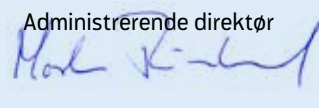
Kjersti Hoff

Harry Konterud
Styreleder

Sven Egil Holmsen

Morten Finborud
Administrerende direktør

Kontantstrømanalyse – Hias IKS

Morselskap			Konsern	
2011	2012		2012	2011
		Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
15 997	17 632	Resultat før skattekostnad	19 184	19 065
-	-	Periodens betalte/ tilbakebetalte skatt	-21	-416
-633	-1 037	Verdiendring kortsiktige investeringer	-1 037	-633
-83		Gevinst ved salg av anleggsmidler	-47	-83
18 364	20 885	Ordinære avskrivninger	21 094	18 572
-3 916	-11 759	Endring i kundefordringer	-11 537	-3 537
-3 559	3 322	Endring i leverandørgjeld	3 469	-3 541
6 127	-3 039	Endringer i andre tidsavgrensingsposter	-3 064	4 756
2 258	534	Endring balanseført pensjon	534	2 006
-	-	Resultatendring tilknyttet selskap (EK-met)	-2 115	-3 022
34 555	26 539	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	26 461	33 167
		Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
894		Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		894
-58 509	-60 201	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-60 201	-58 509
		Innbetalt utbytte fra tilknyttede selskaper	875	-
-1 142	-1 164	Utbetalinger ved kjøp av aksjer i andre foretak	-1 164	-1 942
223	3 568	Innbetalinger ved salg av aksjer i andre foretak	4 068	223
-58 534	-57 798	Sum kontantstrøm til investeringsaktiviteter	-56 422	-59 334
		Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
49 000		Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld		49 000
-9 097	-11 021	Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-11 122	-9 199
39 903	-11 021	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-11 122	39 801
15 925	-42 279	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-41 083	13 634
52 817	68 742	Beh.av kont.og kontantekv. ved per.begynnelse	80 553	66 919
68 742	26 463	Beh.av kont.og kontantekv. ved per.slutt	39 470	80 553

Noter

Beløp oppgis i hele tusen kroner hvis ikke annet spesifiseres.

Note 1 – Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

SALGSINNTEKTER

Inntekter fra salg av varer resultatføres når levering har funnet sted og det vesentligste av risiko og avkastning er overført. Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres.

SKATT

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skatt er beregnet med 28 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli nyttegjort. Morselskapet er fra 2012 delvis skattepliktig.

KLASSIFISERING OG VURDERING AV BALANSEPOSTER

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid. Varige driftsmidler nedskrives til gjenvinnbart beløp ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdi av fremtidige kontantstrømmer knyttet til eiendelen. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Langsiktig og kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlets forventede levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Aktiviseringer vedrørende investeringer i de leide administrasjonslokalene avskrives lineært over leiekontraktens varighet. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanse-

ført verdi foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen forventes å generere.

DATTERSELSKAP/KONSERNREGNSKAP

Datterselskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. I konsernregnskapet er datterselskap konsolidert i sin helhet.

Konsernregnskapet omfatter i tillegg til Hias IKS, datterselskapet Hias Næring AS og datterdatterselskapene Hias Drift AS og Hias Miljøpartner AS. Alle datterselskapene er heleide. Ved konsolideringer er bokført verdi av aksjer i datterselskapet eliminert mot egenkapitalen. Alle øvrige konserninterne transaksjoner er eliminert ved konsolideringen. Datterselskapene benytter de samme regnskapsprinsipper som morselskapet. I notene til årsregnskapet er regnskapstallene spesifisert på morselskap og konsern der hvor tallene er forskjellige.

TILKNYTTETE SELSKAP

Tilknyttede selskap vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. I konsernregnskapet er tilknyttede selskap vurdert etter egenkapitalmetoden.

FORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap på krav.

MARKEDSBASERT FINANSIELLE

OMLØPSMIDLER

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler som tilfredsstiller kravene til en handelsportefølje er vurdert til virkelig verdi på balansedagen.

PENSJONER

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om tjenestepensjon. Tariffestet kollektiv tjenestepensjon tilfredsstiller kravene i lov om tjenestepensjon. Selskapet fører pensjonsforpliktelsene netto. Selskapets pensjonsansvar er dekket gjennom pensjonsordning i Kommunal Landspensjonskasse. Denne ordningen gir en definert ytelse i forhold til tariffavtalen i kommunal sektor.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger, vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid.

Akkumulert virkning av estimatendringer og endringer i finansielle og aktuarielle forutsetninger (aktuarielle gevinster og tap) under 10 % av det som er størst av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene ved begynnelsen av året innregnes ikke. Når den akkumulerte virkningen er over 10 %-grensen ved årets begynnelse, resultatføres

det overskytende over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid. Periodens netto pensjonskostnad klassifiseres som lønns- og personalkostnader.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Note 2 – Salgsinntekter

Pr. virksomhetsområde	Morselskap		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Vann	28 303	25 196	28 303	25 196
Avløp	51 863	49 062	51 863	49 062
Renovasjon	111 169	108 183	111 169	108 183
Andre	4 372	3 882	3 870	3 788
Sum	195 706	186 323	195 204	186 229

Note 3 – Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte og godtgjørelse til revisor

Lønnskostnader	Morselskap		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Lønninger	41 618	38 061	41 618	38 061
Arbeidsgiveravgift	6 761	6 139	6 761	6 139
Pensjonskostnader	7 078	6 279	7 080	6 280
Andre ytelser	2 099	1 532	2 099	1 532
Sum	57 555	52 011	57 557	52 012

Gjennomsnittlig antall årsverk

78

74

Det er ingen ansatte i datterselskapene.

Ytelser til ledende personer	adm.direktør	Styre/rep.skap
Lønn	1050	568
Pensjonsutgifter	121	-
Annen godtgjørelse	11	-
Revisor		
Godtgjørelse til revisor er fordelt på følgende:	Morselskap	Konsern
Lovpålagt revisjon	133	151
Skatterådgivning	-	6
Annen bistand	4	104
Sum revisjonshonorar	137	261

Note 4 – Andre driftskostnader (poster som er sammenslått)

	Morselskap		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Materialer og fremmedytelser	20 442	23 286	20 445	23 321
Frakt og transport	35 458	34 993	35 458	34 993
Lokaler og områder	14 311	14 899	14 606	15 194
Leie av maskiner, inventar ol.	1 040	1 006	467	440
Kjøp av verktøy, inventar og driftsmaterialer	9 816	10 044	9 816	10 044
Reparasjoner og vedlikehold	10 669	8 606	10 669	8 606
Fremmede tjenester	5 682	4 602	6 371	4 888
Kontorkostnad, telefon og porto	4 230	3 837	4 233	3 866
Transportmidler	1 004	1 139	1 004	1 139
Reise, salg, kontingenter, forsikringer ol.	3 414	2 802	3 417	2 804
Etterdrift deponi (se note 16)	-2 239	-2 239	-2 239	-2 239
Aktiverte interne kostnader	-6 172	-4 913	-6 172	-4 913
Sum	97 655	98 062	98 074	98 144

Note 5 – Skatt

Hias IKS har tidligere ikke drevet skattepliktig virksomhet. Det er derfor ikke sammenligningstall for selskapet. Selskapet er fra 2012 funnet skattepliktig for en del av dets virksomhet. Skattekostnad i 2011 refererer seg kun til datterselskapene.

	Morselskap		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Årets skattekostnad fordeler seg på:				
Betalbar skatt	1 173		1 173	20
Endring i utsatt skatt	-10		-214	-13
Sum skattekostnad	1 163		958	7
Beregning av årets skattegrunnlag:				
Resultat før skattekostnad	17 632		19 184	45
Permanente forskjeller	-13 480		-15 761	-20
Endring i midlertidige forskjeller	36		38	-21
Årets skattegrunnlag	4 188		3 460	4
Oversikt over midlertidige forskjeller:				
Anleggsmidler	164		-1 514	-1 917
Avsetning etter god regnskapsskikk	-200		-200	-
Pensjoner	-		-21	-22
Gevinst- og tapskonto	-		967	1 208
Sum midlertidige forskjeller	-36		-769	-731
Underskudd til fremføring	-		-834	-107
Sum grunnlag for utsatt skattefordel	-36		-1 603	-838
28 % utsatt skatt	-10		-449	-234
Forklaring til hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 28 % av resultat før skatt:				
28 % skatt av resultat før skatt	4 937		5 371	13
Permanente forskjeller (28 %)	-3 774		-4 413	-6
Beregnet skattekostnad	1 163		958	7
Effektiv skattesats	6,6 %		5,0 %	15,7 %

Som permanente forskjeller på morselskapet er oppgitt resultat før skatt på ikke-skattepliktig virksomhet. Det er beregnet utsatt skatt på eiendeler og gjeld knyttet til skattepliktig virksomhet i morselskapet.

Note 6 – Varige driftsmidler og leieavtaler

Morselskap	Anskaffelseskost pr 01.01	Tilgang	Avgang	Årets avskrivninger	Akk. avskrivninger pr 31.12	Bokført verdi pr 31.12
VANN						
Bygningmessige anlegg	27 013	158		552	17 627	9 544
Ledningsnett, grøfter ol.	167 479	10 401		4 038	46 858	131 022
Tomter	236					236
Maskiner og anlegg	26 187	7 319		822	13 926	19 581
Utstyr og inventar	2 142	36		118	299	1 880
Verktøy og tekniske installasjoner	980	87		67	263	804
Edb-utstyr oa. kontormaskiner	398	179				578
Sum vann	224 435	18 181	0	5 598	78 972	163 644
AVLØP						
Bygningmessige anlegg	70 816	530		2 218	52 987	18 359
Ledningsnett, grøfter ol.	64 207	13 546		1 596	41 644	36 109
Utearealer, plasser ol.	740			18	670	70
Maskiner og anlegg	99 366	1 650		1 617	84 695	16 322
Utstyr og inventar	23			1	7	16
Verktøy og tekniske installasjoner	50 482	12 355		2 222	4 725	58 112
Edb-utstyr oa. kontormaskiner	2 220			321	936	1 284
Sum avløp	287 854	28 081	0	7 993	185 663	130 272
VANN OG AVLØP FELLES						
Bygningmessige anlegg	1 379			69	223	1 156
Person-, vare- og lastebiler	2 756			191	1 965	791
Transport- og anleggsmaskiner	484		15	48	401	68
Utstyr og inventar	1 434			75	543	891
Verktøy og tekniske installasjoner	389	2 527				2 916
Edb-utstyr oa. kontormaskiner	265			4	265	0
Sum vann og avløp felles	6 707	2 527	15	386	3 398	5 821
RENOVASJON						
Bygningmessige anlegg	37 659	3 468		1 089	28 177	12 950
Ledningsnett, grøfter ol.	8 331			421	7 226	1 105
Utearealer, plasser ol.	21 211	4 942		905	8 092	18 061
Maskiner og anlegg	20 147			1 607	7 153	12 993
Person-, vare- og lastebiler	2 032			217	891	1 141
Transport- og anleggsmaskiner	3 188			370	2 746	442
Utstyr og inventar	14 476	1 859		1 070	10 090	6 245
Installasjoner	1 686	573		109	225	2 034
Edb-utstyr oa. kontormaskiner	1 275	343		97	836	781
Sum renovasjon	110 004	11 184	0	5 884	65 435	55 753
ADMINISTRASJON						
Person-, vare- og lastebiler	257			32	214	43
Utstyr og inventar	3 011			181	1 735	1 276
Verktøy og tekniske installasjoner	54			11	11	43
Edb-utstyr oa. kontormaskiner	8 514	228		800	7 258	1 485
Sum administrasjon	11 837	228	0	1 024	9 218	2 847
Totalt	640 838	60 201	15	20 885	342 686	358 338
Herav anlegg under utførelse	68 594					47 584
DRIFTSMIDLER I DATTERSELSKAPER						
Bygningmessige anlegg	4 118			102	2 838	1 280
Maskiner og anlegg	2 203			100	1 453	750
Utstyr og inventar	113			6	34	79
Sum datterselskaper	6 434	0	0	209	4 326	2 108
Sum konsern varige driftsmidler	647 272	60 201	15	21 094	347 012	360 446

Både morselskapet og konsernet benytter lineære avskrivninger for alle varige driftsmidler.

Den økonomiske levetiden for driftsmidlene er beregnet til:

- Bygninger, ledningsnett og uteanlegg 30–40 år
- Maskiner, utstyr, verktøy og inventar 10–15 år
- Transportmidler 8 år
- Edb og annet kontorutstyr 3–5 år

Note 7 – Datterselskap, tilknyttet selskap m v

Datterselskap Selskapets navn	Kontoradr.	Eier- og stemmeandel	Balanseført verdi	Resultat	Egenkapital
Hias Næring AS	Hamar	100 %	13 000	477	20 254

Hias Næring AS eier 100 % av aksjene i følgende selskaper:

Selskapets navn	Kontoradr.	Eier- og stemmeandel	Balanseført verdi	Resultat	Egenkapital
Hias Drift AS	Hamar	100 %	1 010	200	2 152
Hias Miljøpartner AS	Hamar	100 %	110	-161	94

Tilknyttede selskaper i morselskapet Selskapets navn	Kontoradr.	Eier- og stemmeandel	Balanseført verdi	Foreløpig resultat	Foreløpig egenkapital
Mjøsanlegget AS	Lillehammer	44,6 %	5 182	378	13 215

Øvrige tilknyttede selskaper i konsernet eies av datterselskapet Hias Næring AS

Tilknyttede selskaper - Egenkapitalmetoden Selskapets navn	Østlandet Gjenvinning AS	Fredvang Eiendom AS	Mjøsanlegget AS	Totalt
Anskaffelseskost	3 949	2 510	8 750	15 209

Beregning av årets resultatandel

Årets resultatandel	1 218	728	169	2 115
----------------------------	--------------	------------	------------	--------------

Beregning av balanseført verdi 31.12.

Balanseført verdi 01.01.	10 759	5 233	9 285	25 277
Årets resultatandel	1 218	728	169	2 115
Tilbakebetalt egenkapital i perioden	-	-875	-3 568	-4 443
Balanseført verdi 31.12.	11 977	5 087	5 885	22 949

Eierandel	35,0 %	33,3 %	44,6 %
Kontoradresse	Hamar	Hamar	Lillehammer

Note 8 – Morselskapets mellomværende med selskap i samme konsern og tilknyttede selskap

	Foretak i samme konsern		Tilknyttede selskap	
	2012	2011	2012	2011
FORDRINGER				
Kundefordringer	632	359	-	-
Sum	632	359	-	-
GJELD				
Leverandørgjeld	-	-	603	2 007
Sum	-	-	603	2 007

Note 9 – Langsiktig gjeld

Opplysninger om lån fra kredittinstitusjoner

Långiver/lån nr.	Oppr. lån	Oppt. år/ siste avdrag	Restgjeld 1.1.12	Renter 2012	Avdrag/ innløsning 2012	Restgjeld 31.12.12
MORSELSKAP						
Vann						
NKB-19920725	67 000	1992/2012	3 722	55	3 722	0
NKB-20060170	14 000	2006/2038	11 594	297	438	11 156
NKB-20060171	10 000	2006/2033	7 963	203	370	7 592
NKB-20080211	16 000	2008/2048	14 600	376	400	14 200
NKB-20080212	14 000	2008/2048	12 775	329	350	12 425
NKB-20090375	24 000	2009/2049	22 500	588	600	21 900
NKB-20100916	24 000	2010/2050	23 400	580	600	22 800
NKB-20110605	20 000	2011/2049	20 000	494	526	19 474
Sum			116 553	2 922	7 006	109 547
Avløp						
NKB-20030776	16 219	2003/2023	9 475	229	790	8 686
NKB-20110606	15 000	2011/2030	15 000	367	789	14 211
Sum			24 475	595	1 579	22 896
Renovasjon						
NKB-20030776	4 899	2003/2023	2 862	69	239	2 624
NKB-20090373	14 000	2009/2023	11 500	294	1 000	10 500
NKB-20100919	10 000	2010/2027	9 412	231	588	8 824
NKB-20110607	14 000	2011/2034	14 000	344	609	13 391
Sum			37 774	938	2 436	35 339
Sum total			178 802	4 456	11 021	167 782
Øvrig konsern						
Hias Drift AS						
Sparebanken Hedmark	10 865	2005/2015	339	11	102	237
Sum total konsern			179 141	4 467	11 123	168 019

Deltakerkommunene Hamar, Stange, Ringsaker og Løten har stilt garantier for selskapets gjeld gjennom selskapsavtalen.

Note 10 – Bankinnskudd

	2012
Bundne skattetreksmidler utgjør:	2 423

Bundne bankinnskudd er kun i morselskapet.

Note 11 – Innskuddskapital og eierstruktur

Innskuddshavere i Hias IKS pr 31.12.12 er:	Innskuddskapital	Eierandel	Stemmeandel
Hamar kommune	10 200	51 %	51 %
Stange kommune	4 800	24 %	24 %
Ringsaker kommune	3 400	17 %	17 %
Løten kommune	1 600	8 %	8 %
Totalt	20 000	100 %	100 %

Note 12 – Egenkapital

Morselskap	Innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital pr 01.01.	20 000	187 214	207 214
Årets resultat	-	16 470	16 470
Egenkapital pr 31.12.	20 000	203 683	223 683
Konsern	Innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital pr 01.01.	20 000	205 144	225 144
Årets resultat	-	18 226	18 226
Egenkapital pr 31.12.	20 000	223 371	243 371

Note 13 – Pensjoner

	Morselskap		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	5 386	4 851	5 386	4 851
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	3 087	3 327	3 093	3 333
Avkastning på pensjonsmidler	-2 234	-2 655	-2 238	-2 660
Resultatført estimatavvik	1 280	1 163	1 281	1 163
Resultatført planendring	-	-	-	-
Administrasjonskostnad	276	238	276	238
Arbeidsgiveravgift	919	812	919	812
Ansattes egenandel	-719	-645	-719	-645
Netto pensjonskostnad	7 996	7 092	7 999	7 093
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	82 115	77 007	82 255	68 891
Pensjonsmidler	-61 558	-52 180	-61 653	-48 259
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-21 492	-26 898	-21 522	-24 345
Arbeidsgiveravgift	2 899	3 501	2 905	2 909
Netto pensjonsforpliktelse inkl arbeidsgiveravgift	1 965	1 431	1 987	-804
Økonomiske forutsetninger:				
Diskonteringsrente			4,20 %	3,80 %
Forventet avkastning på fondsmidler			4,00 %	4,10 %
Forventet lønnsregulering			3,50 %	3,50 %
Forventet pensjonsøkning			2,48 %	2,48 %
Forventet G-regulering			3,25 %	3,25 %

De aktuarmessige forutsetningene er basert på vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring når det gjelder demografiske faktorer.

Foretakets pensjonsansvar i forhold til den ordinære tariffestede kollektive tjenstepensjonsordningen er dekket gjennom pensjonsordning i Kommunal Landspensjonskasse og omfatter 88 ansatte pr 31.12.2012. Tjenstepensjonsordningen gir ved full opptjening en alderspensjon som sammen med folketrygdens ytelser utgjør en samlet bruttopensjon på 66 % av pensjonsgrunnlaget. I tjenstepensjonsordningen inngår også uføre-, ektefelle-, barne-pensjon og AFP/tidligpensjon. Disse ytelsene samordnes med pensjoner som utbetalt

fra folketrygden. Tjenstepensjons-ordningen i KLP er etter Norsk Regnskapsstandard nr 6 definert som en multiemployer plan. Hias har balanseført sin andel av totale pensjonsforpliktelser, og resultatført årets pensjonskostnad. Arbeidsgiveravgift er inkludert i tallene.

Selskapet følger NRS om Pensjoner. Estimatavvik og planendringer amortiseres over forventet gjenværende opp-tjeningstid i den grad det overstiger 10 % av det største av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene (korridor).

Note 14 – Investering og finansiering

	Morselskap		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Investering i varige driftsmidler	60 201	58 509	60 201	58 509
Utlån, kjøp av aksjer og andeler	1 164	148	1 164	548
Overført til annen egenkapital	-	-	-	-
Sum investeringer	61 366	58 657	61 366	59 057
Opptak av lån	-	49 000	-	49 000
Salg av anleggsmidler	-	894	-	894
Forsikringsoppgjør	-	390	-	390
Egenkapitalfinansierte investeringer	61 366	8 373	61 366	8 773
Sum finansiering	61 366	58 657	61 366	59 057

Note 15 – Markedsbasert finansielle omløpsmidler

	Anskaffelseskost	Balanseført verdi	Markedsverdi	Resultatført verdiendring	Herav realisert tap/gevinst
Enkeltobligasjoner	4 500	4 500	4 604	-	-
Hedgefond	186	245	245	4	-
Obligasjonsfond	15 000	18 177	18 177	437	-
Sum	19 686	22 921	23 026	440	-

Note 16 – Andre avsetninger for fremtidige forpliktelser

Avsetning for etterdrift av deponi på Heggvin	33 648
---	--------

Selskapets konsesjon forplikter Hias IKS til å drifte deponiet Heggvin i 30 år etter at deponiet er nedlagt. Deponiet ble lagt ned ved utgangen av 2010. I den forbindelse er det gjort en beregning av etterdriftskostnadene ved anlegget.

Opprinnelig avsetning på 36,3 mill kroner tilbakeføres etter en nåverdiberegning over etterdriftsperioden. Årets endring i avsetning utgjør 1.569 tusen kroner bestående

av rentekostnad på 870 tusen kroner og reversering avsatt kostnad med 2.440 tusen kroner. I avsetningen inngår det også en avsetning til etterdrift av næringsvirksomheten på Heggvin. Årets avsetning til denne utgjør 200 tusen kroner og det er totalt avsatt 400 tusen kroner til etterdrift av næringsdeponiet.

Til representantskapet i Hias IKS

Revisors beretning 2012

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Hias IKS som består av selskapsregnskap, som viser et overskudd på kr 16 470 000, og konsernregnskap, som viser et overskudd på kr 18 226 000. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2012, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god regnskapskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernet Hias IKS' finansielle stilling per 31. desember 2012 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon" mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Hamar, 20. mars 2013

BDO AS

Hans Bjørnstad

Statsautorisert revisor

Hias IKS
Vangsvegen 143, postboks 4065
2306 Hamar

Telefon 62 54 37 00 (kl 0800-1500)
e-post post@hias.no
web www.hias.no
org.nr. NO 947 293 265 MVA